

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 441

Din 20.05.2020

Dosar nr.: 256/2020 conexat cu 257/2020

Petiția nr.: 2209/13.04.2020 conexată cu 2262/14.04.2020

Petenți: (256/2020), Asociația Fast Forward (257/2020)

Reclamat:

Obiect: publicarea pe pagina de Facebook a unui comentariu la adresa persoanelor de etnie romă, cu un posibil caracter discriminatoriu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1.

2. Asociația Fast Forward cu sediul în București, Str. Almașu Mare, Nr. 9, Bl. b9, Sc. 4, Ap.41, Sector 4

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

3.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. În data de 07.04.2020, partea reclamată a postat pe pagina personală de Facebook, un comentariu care are următorul conținut: „*No!... Să fie clar!!! Chinezii au luat virusul de la lilieci, noi o să-l luăm de la ciorile noastre.*”

III. Citarea părților

5. În temeiul art. 20 alin(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

6. Prin adresa nr.2209/15.04.2020 au fost citați petenți, iar prin adresa nr. 2286/15.04.2020 a fost citată partea reclamată.

7. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

8. Petenții sesizează o posibilă faptă de discriminare, prin postarea de către partea reclamată, pe data de 07.04.2020, pe pagina de Facebook, a unui mesaj care face referire la persoanele de etnie romă, în contextul epidemiei de coronavirus.

9. Comentariul postat de partea reclamată este următorul: „ *No!... Să fie clar!!! Chinezii au luat virusul de la lilieci, noi o să-l luăm de la ciorile noastre.*”

10. Petenții apreciază acest comentariu ca fiind unul cu sens depreciativ.

11. De asemenea, petenții consideră că, din postura de Parlamentar a părții reclamate, aceste afirmații au repercusiuni grave la adresa persoanelor de etnie romă.

Susținerile părții reclamate

12. -

IV. Motivele de fapt și de drept

13. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unui comentariu postat pe pagina de Facebook a părții reclamate.

14. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

15. Colegiul director reține că este mai mult decât evident „spațiul public”, având în vedere faptul că acel comentariu a fost postat pe pagina de Facebook a părții reclamate.

16. Prin Decizia nr. 4546 din data de 27 noiembrie 2016, ICCJ a statuat că Facebook-ul este considerat „spațiu public”.

17. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

18. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),

- să urmărească un scop legitim

- să fie necesară într-o societate democratică și

- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

19. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința

statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

20. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, inclusiv a persoanelor care aparțin unei etnii, în speță etnia romă.

21. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, comentariul cu conotații rasiste, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură,

- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de convingerile acestora astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

22. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

23. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea exprimare „este necesară într-o societate democratică”. În acest demers Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

24. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

25. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale prezente”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside c. Regatul Unit par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

26. În scopul de a determina dacă substraturile comentariului părții reclamate, obiect al prezentei sesizări constituie instigare la ură rasială, Colegiul urmând a examina: obiectivul urmărit de reclamat, conținutul declarațiilor, contextul în care au avut loc, rolul în societate al persoanelor, autorul afirmației.

Obiectivul urmărit de către reclamat

27. Obiectivul urmărit de către reclamat este important: a dorit acesta să discrimineze prin postarea pe pagina de Facebook, persoanele care aparțin etniei rome ori s-a urmărit doar latura amuzantă a acestui comentariu fără a analiza conotațiile reale.

28. Colegiul apreciază că acel comentariu postat pe pagina de Facebook a părții reclamate are conotații rasiste. Putem identifica situații în care cuvântul „ciori” face trimitere directă la persoane de etnie romă, având bineînțeles un sens peiorativ.

Contextul în care au fost făcute afirmațiile

29. Afirmațiile părții reclamate au fost făcute în contextul răspândirii virusului SARS-Cov-2.

30. Întrebarea firească ar fi dacă această asociere era necesară în contextul numeroaselor tensiuni care au fost create în urma măsurilor luate instituirii stării de urgență, dar și stigmatizarea persoanelor de etnie romă. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului amuzant.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

31. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile respective. Afirmațiile au fost făcute pe pagina de Facebook a părții reclamate.

Rolul în societate a persoanelor, autori ai afirmațiilor

32. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, această calitate poate fi asemănată cu cea a oamenilor politici sau a funcționarilor publici. Acest rol al reclamatului are importanță din perspectiva caracterului fundamental jocului liber al dezbaterii politice într-o societate democratică.

33. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică impune o aplicare strictă din partea statului.

34. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este

un politician, persoană în funcție de demnitate publică.

35. Totuși, este esențial pentru politicieni ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (Feret v. Belgium no. 1561/07 din 16 iul. 2009).

36. Având în vedere conținutul, contextul, obiectivul urmărit de reclamat, rolul în societate a persoanei, autor al afirmațiilor, Colegiul director constată că se justifică necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare. Reclamatul prin postarea pe care a făcut-o pe pagina personală de Facebook a adus o atingere persoanelor de etnie romă în contextul tensiunilor generate de epidemia de Coronavirus.

37. Colegiul director urmează să aplice reclamatului sancțiunea cu amendă contravențională în valoare de 6 000 lei, pe care o consideră efectivă, disuasivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite de partea reclamată – art. 26 alin. (1) din O.G. 137/2000, care prevede: *„(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate”.*

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul etniei, conform art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea părții reclamate - cu amendă contravențională în valoare de 6 000 lei, potrivit art. 2 alin. (1) și art. 26 alin. (1) și art. 15 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Galați, cu sediul în Strada Brăilei 33, Galați conform **Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul**

juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin (10) al **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 20.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru (online), SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 26.06.2020

Redactată și motivată: ACF/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.